

viensi, augustano, labbeano, corbejensi brieiori, Kalend. Palat. Vatic. 486, Vatic. 3706, et in aliis apud Martenium in novo thesauro Anecdot., Tom. iii, et in amplissima collectione Anecdot., Tom. vi, ac item apud alios passim.

Id ipsum gothicum et gallicanum VIII sæc. sacramentaria docent: *Assumptio S. Mariæ*. Nec alia utuntur voce perantiqua missalia. Sæc. vi veterimum missale francorum de quo multa Thomasius (1), sæc. vii gallicanum et gothicum (2) continent Missam Assumptionis S. Mariæ, Matris D. N. J. C. Missalibus antiphonaria respondent. S. Gregorii antiphonarium legit: *Vigilia Assumptionis S. Mariæ* (3); similiter et carlhonense: *Assumptio S. Mariæ*. Ad rem scribit Trombellius: « Si omnia fere tum missalia, tum breviaria, ea ipsa etiam, quæ diu *antequam typis* edi cœptum sit, vel ex antiquissimis transcripta et evulgata, consulamus, aptissimam præbent ad id quod agimus probationem (*ad evincendam scilicet corpoream Deiparentis Assumptionem*). Missale Carthusiense et Carmelitanum manuscripta et prium typis edita consului, et similima vetustissimis romanis sunt, adeo ut nullum fere inter ea discrimen extet (4). »

6. Quod autem ad græcam vel orientalem attinet ecclesiam, non minus luculenter corpoream Virginis Assumptionem declarat. Armenorum ec-

(1) Tom. vi in Praef., pag. 11.

(2) Apud Muratorium, tom. ii.

(3) PP. 206, 207.

(4) S. Mariæ Vit. et Gesta, diss. *xlv*, q. 1, c. 1.

(5) In festo Assumpt. S. M. Virg., *p.* 362, col. 1.

clesia triumphalem Virginis Assumptionem libris liturgicis edisserit: « Conversata in corpore immaculatis moribus, hodie ab apostolis sepulta, superno nutu assumpta es in regnum Filii tui et Dei nostri, ut pro iis intercedas, qui te confiterentur. Verbum incorporeum quod ex te incarnatum est, ulnisque tuis gestatum, o Maria, veniens hodie cum multitidine exercitus angelorum, te curru speciem ignis habente, ad lucem sine obscuritate elevavit. » Quam ipsam incorruptionis præstantiam de morte atque sepulcro triumphum iisdem ferme vocibus ipsoque sententiarum nitore semel atque iterum laudibus effert liturgia mozárabica. Quandoquidem missale mixtum juxta divi Isidori regulam Mozárabes nuncupatum in Assumptionis festo hæc sub titulo Missæ legit: « Sic vero unita carnis natura virginitati consimilis. Hodie una illius conditione sedem adiit mirabiliter Deitatis. Nec immerito quidem debuit feliciter cum filio gloriari, cui divinitus intermerata virginitatis pudore meruit invicerari (5). » Et alia oratio: « Ingenite Pater, sume, etc., » enarratis que Deiparentis Mariæ prærogativis, concludit: « Ac sicut illa hodie in terra angelorum virginumque choros meruit assumi, sive dono illibatæ carnis jucundari, sic nos, stimulo perfecto carnali, beatores ibidem misericorditer admitti. » Plurimis insuper devotissimisque canticis Assumptionis Mariæ celebritatem græcanica

D. In Missa, Orat. post nomina, p. 362, col. 2, D. In Orat. ad pacem, pag. 363, col. 1, C. In illatione, pag. 363, col. 2, A. D. In prece post Sanctus pag. 364, col. 1, B. D. In Orat. post Prædicatione, pag. 364, col. 2, B. C.

salutat ecclesia. Siquidem canit: « In tua translatione, Mater Dei, angelorum exercitus gaudio, stupore et admiratione plenus augustissimum illud corpus tuum, quod Deum suscepere, suis quidem alis reverenter operiebat (1). » Et alio in loco: « Pius populus in unum collectus divinæ gloriarum tabernaculum aspexit, quod e Sion ad domicilium cælestem translatum est. » Et eadem græcorum ecclesia in sacra illius diei qui assumptæ Virgini dicitur psalmodia et liturgia, ipsam hanc de corpore Deiparentis Assumptione veritatem profitetur; Cosmas itaque scriptis tradidit: « In tua generatione conceptio sine semine, in tua dormitione mors incorrupta (2). » Hinc orientis et occidentis ecclesia diversa obsecrandi celebrandique locutione, sed eadem mente unoque spiritu in realem Mariæ ad cælos Assumptionem unanimiter conspirant. — Græcum meneum, dum menologium refert titulum de dormitione Mariæ, subiungit: « Eodem mense decima quinta die veneranda translatio gloriosæ dominæ nostræ Deiparæ semperque Virginis Mariæ. » — Ulterius: insigne quidem monumentum est, quod in Horologio græcorum apud Gretserum hoc titulo insignitur: *De exaltatione Panagiæ, quomodo facta sit et quare*.

7. Ut vero quæ in medium adducimus, cuique pervia sint in ecclesiasticis græcorum libris, duas tantummodo librorum editiones pro locis notandis adhibendas constituimus. Harum alteram curavit Venetiis circa finem sæc. xvi Joannes Nathanaelis

(1) Biblioth. græc. apud Fabric., t. ix, p. 166; in Cod. Vatic. 3836, sec. viii, pag. 116.

sacerdos græcus; alterius vero in usum græcorum qui cum Rom. Pontifice communicant, sæc. xviii cura demandata est Philippo Vitali monacho Cryptæ Ferratae. Ex hac secunda præcipue numeros pagellarum usurpavimus; etenim paginæ editionis venetæ numeralibus notis carent.

Hinc pag. 192 canticum quoddam nuncupatum *Cathisma* hæc habet: « In manus Domini Fili tui animam sanctam cum commendasses, o hymnis omnibus celebranda, corpus quidem non reliquisti. Sicut enim eum qui omnium vita est, suscepisti, sic post mortem ad vitam translata iis qui te veram Dei genitricem confitentur, largiris vitam sempiternam. » Pag. 194, Ode vi cantici: « Tibi rex rerum omnium Deus ea quæ supra naturam sunt tribuit: sicut enim in partu te virginem custodivit; sic et in sepulcro corpus tuum incorruptum servavit et per divinam translationem conglorificavit; tibi gratum munus uti filius matri offerens. » Pag. 195, Eccl. iii: « Maria in carne translata per Dormitionem mansionem commutavit, et in locis cælestibus manet, patronam et tutatricem agens. » Ibidem Eccl. v: « Usque ad vestigia mortis (Maria) devenit, communem habens humani generis habitationem, ut mortalibus et fluxis manifestus esset ille, qui ex ea natus est juxta perfectæ naturæ terminos. Qui semper virginalem simum inhabitavit, jacentem Virginem secum eminus rapuit absque corruptione. » Et eodem in loco Eccl. vi eadem, sed nova quadam ratione con-

(2) In Men. xv August., p. 82, vol. 2, A. ad Matutin.

firmanter: « Omnis homo qui vivit, procul dubio et extremum temporis momentum et mortem videbit; Maria temporum rationem supergressa communem cum Domino temporum mansionem habet, haud passa per corruptionem a carne solvi; ut quidem parerat; quoniam oportebat ut vas illud communis vita morti haud obnoxium nullam corruptibilitatis susciperet injuriam. » Pag. 212 legimus: « Oh prodigium! e cælis invisibiliter descendens Altissimus, uti Filium decebat, extendit vivificas palmas et letus suscepit genitricis suæ animam, transferens e terris in excelsis corpus, quod habitavit. »

Hactenus prolata testimonia præseferunt tum modum et rationem ob quam Deus ad cælestia regna Deiparæ corpus evexit, tum magnam istiusmodi Assumptionis convenientiam: illa vero quæ subinde proferemus græcanica veterima monumenta patefaciunt Apostolos tamquam Assumptionis, non aliter ac Ascensionis Deus constituerat, testes atque præcones.

Hinc pag. 197, Ecclæs xix: « Postquam eam in novo e petra monumento in intacta sindone deposuerint, conspicunt re vera assumptam eam quam deposuerant, et sepulcrum vacuum... et mirati sunt dicentes: Vere Deus ille est qui eam ad cælos accersivit. » Pag. 210, Ode iii: « Virginis corpus venerando sepulcro commiserunt... contemplantes, quomodo etiam e terris ad excelsa adductum est. »

In his quæ sequuntur ipsum sepulcrum in quo jacuit ad tempus Deiparæ corpus veluti loquens inducitur testimonium.

Quam ob rem pag. 214: « Loquere, o sepulcrum, quod es omnium maximum post sepulcrum Christi. Ubi est illud quod in te depositum fuit puræ Virginis habitaculum? En sursum elatum est ad supercælestia. » Pag. 217: « Sepulcrum tuum, o prorsus immaculata, testatur sepulturam tuam, et nunc tuam ad cælos una cum corpore translationem prædicat. » Pag. 218, Ode vii, 2: « Divinum sepulcrum tuum carens corpore, sed plenum gratiæ manet. » Ibidem Ode vii, 3: « Assumptum quidem est e sepulcro corpus tuum, nobis autem benedictio tua permanet, o pura Virgo. »

Nonnullis deinde comparationibus ipsammet ecclesia græca veritatem adstruit.

Eapropter pag. 215 habemus: « Helias Thesbites olim curru raptus est, et ante illum Henoch placuit et translatus est, ut ait Scriptura; tu vero ad cælestem regiam concendens cum Filio regnas in sæcula. » Pag. 215, Ode ix, 2: « Apostoli qui corpus tuum demortuum prius in sepulcro composuerunt... ut Deum decebat exsuscitatum tertia die, sicut antea illud Filii tui, conspexerunt. » Pag. 209 canticum hoc legimus: « Ut fide credendas esse demonstraret Jesus filius tuus et Deus duas naturas suas, ut quidem homo moritur, ut Deus vero resurrexit: etiam te mori, o Mater Dei, juxta naturæ leges ipsi placitum est, ne œconomia (scilicet incarnationis Verbi mysterium) ab infidelibus judicaretur phantasia. Ad cælestem autem mansionem transcendis, veluti e thalamo tabernaculi tui e terra assumpta, o supercælestis sponsa... Apostoli et An-

geli sacratissimum corpus tuum elevatum videntes, et in timore clamarerunt: Hæc immutatio dexteræ Excelsi; ipse enim est in medio ejus; non commovebitur. » Pag. 181: « Decebat quidem ut oculati ministri Verbi aspicerent Matris Dei secundum carnem obdormitionem, utpote supremum quod in ea operatum fuit mysterium; ita ut non modo ascensionem Servatoris e terra conspicerent; sed et translatione genitricis ejus testimonium perhiberent. » Et pag. 214, Ode v, 1: « Consepulta ut Verbum Mater Verbi juxta naturæ terminos, pariter supra naturam, quin gustaret mortis corruptionem, e terris sublata est in nubibus, et in excelsa evolavit Maria purissima. » Heic non modo dominicæ Ascensioni Deiparentis Assumptio comparatur; verum et sepulturam ac resurrectionem similem ac divinus Filius ejus, ipsammet Virginem Deiparam obtinuisse perhibetur.

8. Aliud habemus monumentum consideratione dignissimum, scilicet epistolam Michaelis Glycæ scriptoris inter græcos illustris (1). Cum is inter varia argumenta et liturgicum attingat, illud exponendum censuimus: « Quo pacto vero, » inquit, « hæc prorsus immaculata et corpore et anima per mortem ad vitam translatâ sit, mirabili quidem ratione declaravit ille maxime divinus Andreas Creensis; haud minora vero sunt ea, quæ hac de re et magnus hymnographus

(1) En titulus: Michaelis Glycæ epistola reverendissimo monacho Alypio — quomodo peracta sit assumptionis perpetuae Virginis, et an revera e sepulcro excitata fuerit instar resurrectionis e mortuis Do-

Cosmas tibi dilucide proponit dicens — *O pura Dei genitrix, victricia extulisti de natura tropæa, imitata pariter factorem et filium tuum supra naturam, subjaces naturæ legibus: iccirco, œque ac filius mortua resurgis semper victura.* Cæterum sedulo considera quod cum dixisset — *œque ac filius mortua resurgis semper victura* — aperte demonstravit, quod perinde atque ille ipsa mortua est, et postquam paulisper in sepulcro jacuisset, rursus resurrexit. Qui vero verbum εγειρην pro futuro accipient, haud mihi videntur juxta rectam sententiam dijudicare. Si enim purissima Virgo sero tandem juxta communem resurrectionem esset revictura, minime certe divus Cosmas dixisset εγειρην (resurgis), accentu ad syllabam penultimam apposito, sed εγειρην (resurges) adhibito in ultima circumflexo, sic enim Futurum Primum Medium in his solet exprimi; illud vero εγειρην cum accentu in penultima quod heic habemus, non Futurum, sed est Præsens Passivum; unde fieri non potest, ut Præsenti tamquam Futuro uteretur. Perpulcre vero hic dixit — *œque ac filius resurgis semper victura* — quandoquidem et alia quoque corpora e mortuis resurgere ante tempus visa sunt, in resurrectione vero non permanerunt; rursus enim ceciderunt extremam illam præstolatura resurrectionem. » Et in cantico quodam, nempe *Contacio*, hunc auctor ipse sermonem instituit. Relatis Cantici verbis: *Geni-*

mini et Servatoris nostri — Morcelli (Kalendarium C. P. comment. ad diem xv Aug.) hanc primus elucubrationem protulit, et latino sermoni donavit.

tricem Dei vigilem in intercessione et quæ protectione sua est spes immutabilis, nec sepulcrum nec mortalitas possederunt — fuse prosequitur: « Manifestum omnino hinc est, quod ad veram vitam, tum anima, tum corpore translata sit. » Id ipsum paulo ante Glycas demonstraverat dicens: « Hymnographo Cosma dicente, corpus ejus incorruptum in sepulcro servatum fuisse, et conglorificatum esse per translationem e terris ad cælestia, clarissime edocemur eandem in Christo atque in ejus Matre factam esse consequentiam. Etenim simul ad ejus sepulcrum Apostoli convenientes nil invenerunt præter vestem et zonam. Post hæc itaque tali viro dicente — *O illibata Virgo, victi sunt in te naturæ limites; virginalis enim est partus, et vitam mors conciliat* — perspicue ediscimus ejus e mortuis resurrectionem. Siquidem additio illa *in te* altissime prædicat, quod *in te sola* post Christum naturæ limites victi sunt. Qua vero ratione *in ea* et *in ea* dumtaxat superati essent, nisi in ea factum sit, quod in resurrectione Christi mirabiliter factum erat? Et quid opus est plura conferre? Nisi admittamus etanima et corpore vivere matrem vitæ, minime in ea naturæ limites superatos esse dicemus, juxta ea quæ dicit magnus poeta Cosmas; quoniam cum peperisset, permansit Virgo, et moriens vixit vitam melioram et potiorem. Ne ergo ambigas; quoniam vixit quoque in illa sua parte in qua vere et mortua erat. Atque hac de causa ille dixit, limites naturæ in

(1) Magnificentissimam editionem Urbinatem hujus Menologii saeculo superiore curavit Card.

ea fuisse superatos. Neque iis quæ dicta sunt fidem detrectes; manifesta enim res est; quod nisi illam et corpore mortuam fuisse et revixisse dicamus, haud certe superans naturæ limites inveniretur, etc. »

9. Neque silentio præterire fas est *Synaxaria*, breves nempe narrationes de festivitate uniuscujusque diei, quas homines græci ritus inter sacra officia legunt. Jam pridem erat harum historiarum epitome in Menologio Basili Porphyrogeniti (1) quod prius omnes et nunc praesertim itali monachi adhibent. Hujusmodi historiæ editæ sunt Venetiis in libris ecclesiasticis liturgicis qui penes græcos obtinent. In his igitur die xv augusti post alia fertur, quod Apostoli triduo post Deiparentis Virginis obdormitionem «sepulcrum aperuerunt, ut, sicut ipsi cogitabant, ipsum sanctissimum et immaculatum tabernaculum venerarentur; sed videntes stupore perculsi sunt; quandoquidem illud carrens corpore invenerunt, et tantum linteum habens ad consolationem eorum qui dolore tabescerent, nec non omnibus fidelibus veluti testimonium falli nescium de ejus translatione. » Ex quibus plane colligitur nuper rimos græcos nedum in veteribus quibus utuntur canticos, sed et in suis itidem novis operibus, quibus rem liturgicam amplificare nisi sunt, eandem quæ apud suos maiores obtinuit, sententiam agnoscere faterique. — Quidam insuper jambici versiculi quos in prædictis Synaxariis reperimus, ipsammet quam tenuiter discutiendam

Alexander Albani, usus etiam opere Demetrii Titi monachi Cryptoferratensis.

proposuimus, veritatem luculenter aperiunt; legimus enim:

Minime mirum est Virginem, quæ est mundi salus, mori,
Cum mortuus sit in carne ipse mundi
creator.
Mater Dei semper vivit, etsi die decima
quinta mortua sit.

10. Festum denique depositionis vestimentorum B. M. Virginis celebratur in Blachernis Constantinopoli die 2 juli. Est templum magnificum Deiparæ in suburbis Constantinopolis a Pulcheria augusta erectum, in quo depositæ fuerant fasciæ sepulcrales a Juvenali jerosolymitano patriarcha ad eandem Pulcheriam missæ, cujus depositionis memoria illo die summa cum cleri populi veneratione celebratur. Id autem festum veluti magnum præbetur Assumptionis indicium; si namque vestes in sepulcro dumtaxat manserint, ergo dicere fas est: vel Deus tantam in Matre patitur indecentiam, ut nudatum relinquat in terra suum corpus, vel tanto potius erga illam rapitur amore, ut suum corpus, vestibus in sepulcro relictis, gloriosum evehat in cælum. — Pluries insuper dicitur in hymnis hujus festi, ex contactu corporis B. M. Virginis præfatas vestes coli, numquam vero innuitur illud in terris asservari; quinimo potius ex multis dicendi modis abunde liquet, vestes Deiparæ coli, eo quod velut unicum pignus monumentumque sit ab ea in terris nobis concreditum, cum ejusdem corpus ad cælica regna Deus

evexerit. Cujus rei ne plura congeram testimonia ex hymnographia diei ii juli hoc unum afferam Ode viii, 3: « Neque servos tuos licet indignos, expertes prorsus sacrosancto contactu tuo reliquisti; siquidem pro vivifico corpore tuo vestem tuam omnibus largita es. »

Præterea: festum depositionis zonæ Ss. Deiparæ Constantinopoli die xxx augusti quadam solemni specialique ratione peragitur. Erat quippe templo Constantinopoli ab eadem Pulcheria augusta nobiliter extructum in Cleopratio, quod latine forum fabrorum sonat; in hoc, imperante Leone, post insigne patratum a Deiparente prodigium hujus integra zona velut pretiosus thesaurus magna fuit cum solemnitate deposita. Hujusce templi dies dedicationis sub titulo *Dei Genitricis* zonæ celebratur. De depositione hujus venerandæ zonæ suppetunt encomia divi Germani patriarchæ constantinopolitanæ et Eu-thymii monachi apud Surium. Pro hoc festo idem reddit argumentum quod pro festo depositionis vestium sepulcralium Virginis Mariæ paulo ante retulimus. Nullum aliud majus ac venerabilius sui mnemosynon hominibus B. V. reliquit quam zonam et vestem suam; quum christifidelibus minime concessum sit in terris venerari corpus Dei Genitricis, ut aliorum sanctorum corpora colunt(1). Quapropter in hymnographia diei xxx aug., Ode iv, 1 sic fideles V. Mariam compellant: « Cum

(1) Juverit animadvertere, hujus venerandæ zonæ festum celebrari in toto Ordine augustiniano dominica infra Octavam divi Augustini, venerando Deiparam ceu patronam societatis Cin-

translata esses, exaltata fuisti ad lumen indeficiens; iis vero qui te beatam prædicant, o pura Virgo, reliquisti pro corpore tuo zonam venerandam, quæ est fons mirabilium, et locus salutis, et propugnaculum hujus urbis, quæ te honorat. » Huic testimonio congruunt cætera pag. 243, Ode vii, 1: « Universorum regina ad cælestes mansiones assumpta reliquit thesaurum civitati omnium reginæ, zonam suam, per quam servatur ab infestatione visibilium et invisibilium hostium. » Pag. 243: « Cum super cælos concendisses, nunc reliquisti hominibus venerandam zonam tuam. » Pag. 245: « Assumpta, o pura, ad cælicas mansiones reliquisti divinam et non corruptam zonam tuam nobis validum tutamen. »

Perpendendum insuper est festivitatem quam universa concelebrat Ecclesia die xv augusti, proprio solemnique ritu græcam ecclesiam peragere. Hæc autem festivitas triplicem habet objectivam rem; quandoquidem *Dormitio, Resurrectio et Translatio* nuncupatur: *Kοιμησις τῆς Θεοτόκου καὶ μετάστασις καὶ αναστάσις*. Officia sacra ipsius diei xv augusti, ut alia id genus omittam, præcedit dies festus, quem προσέπτων vocant; officium autem istud ad festivitatis splendorem est pulcre concinnatum: immo festivitas hæc Assumptionis, ceu major, habet octo consequentes dies festivos; unde solemnitas ἐνεσκήψεως seu *festivum novenarium* compellatur.

Plenus igitur extitit utriusque ecclesiæ circa hunc articulum consensus; quum ecclesia latina æque ac græca,

(1) *Quidquid, ait, non unus aut duo tantum, sed*

duæ prouti filiæ quæ singularem dilectæ suæ Matris gloriam nepotibus commemorant, hac de re in unam e-ruperint vocem, et suæ pariter erga Virginem Assumptam devotionis luctuosa exempla reliquerint.

Caput IV.

Ecclesia latino-græco-patristica.

1. Sanctorum Ecclesiæ patrum nomine latius sumpto quivis præcipui Ecclesiæ pastores intelliguntur sive sanctorum Antistites, qui sanctitatis ac sapientiae lumine coruscantes Ecclesiam Dei plantaverunt. Hinc patres vocitantur Apostoli eorumdemque successores, videlicet Episcopi; quum hi eundem in scopum impense collimarent. Quam ob causam divus Augustinus ea psalmographi verba perpendens: *Pro patribus tuis nati sunt tibi filii*, pro Apostolis scilicet, inquit, sufficiuntur Episcopi. Horum namque sapientia ac vitæ integritate factum est, ut et longius Ecclesia progrederetur inter gentes, uberioresque in dies manipulos colligeret. Ast patrum nomine pressius accepto, ii dumtaxat intelliguntur qui eminentis doctrinæ, vetustatis, sanctitatisque niture radiantes qua voce qua libris divinam hanc collustrarunt Ecclesiam, adeo, ut filios in Christo Jesu per evangelium ejusque legitimam nec non exegeticam expositionem Paulino exemplo genuerint. Ex ipsis autem sat firma ducere valet argumenta theologus, si diversis locis diversisque temporibus uno eodemque consensu, prout scite monet Vincentius Lirinensis (1), catholicam omnes pariter uno, eodemque consensu aperte, fre-

quandam doctrinam aperte, frequenter, perseveranter tenuisse, scripsisse, docuisse cognoverit.

Hisce præfactis, in uberem SS. Patrum segetem immittimus falcem.

2. Quamplures ab ævo [apostolico] Patres ad divum usque Bernardum qui Patrum agmen claudit, continentem seriem vel satius auream pro Virginis Assumptione catenam formoso nexu constituant, ita ut omnes Mariano quod evincimus, privilegio mordicus adhæsisse videatur. In prioribus tamen sæculis pauca pro Virginis Assumptione præsto sunt argumenta patristica; quum nuper emunctæ naris critici nonnullos sermones, scilicet Athanasii, Cyrilli, Chrysostomi, Hieronymi et Augustini, quibus Mariana probatur Assumptio, ad trutinam vocantes et mathematico rigore metientes plane censuerint apocryphos. Sed istas auctoritates tamquam incerti auctoris haud contemptibilia vetustatis monumenta referemus: primum quia Patrum ætatem attingunt; secundo quia tantam habent cum memoratis Patribus similitudinem et affinitatem ob verba phrasimque dictantis, ut eas cum istorum PP. auctoritatibus Aquinas (1), Miechoviensis (2), aliquique magno numero doctores absque ulla dubitatione miscuerint. Quin imo fieri potuit, ut auctoritates illæ apocryphæ, quondam a prædictis PP.—ni fallor — prolatæ, et deinceps

quenter, perseveranter tenuisse, scripsisse, docuisse cognoverit, il sibi quoque intelligat absque ulla dubitatione credendum. Commonit, cap. 4. — Idem repetit cap. 39 ad 42, et inculcat exemplo ephe-sini Concilii, cui placuit nihil aliud posteris credendum decernere, nisi quod sacra SIBI CONSEN-TIENS SS. Patrum tenuisset antiquitas.

sive noluerint eas conscribere, sive conscriptæ perierint, viva voce de aure in aurem successive traderentur. Ignoti quapropter auctores paulo infra recitandas auctoritates sub nomine proferentium litteris exararunt, ne forte de hominum memoria laberentur, ita, ut auctoritas Athanasii, Cy- rilli, Chrysostomi, Hieronymi et Au- gustini vocari quodammodo possint: ad eum prope modum quo libri Sa- pientiæ et Ecclesiastici libri Salomonis vocitantur tum propter quandam elo- quii similitudinem, tum propter inser- tas aliquas Salomonis sententias, ut Augustinus observat (3); licet auctor prioris libri fuisse teneatur vel qui- dam iudeus græce peritus (fuit enim Sapientiæ liber græco sermone con- scriptus), vel quidam Philoante Christi adventum, vel incertus auctor, ut rectius alii docent; quamquam poste- rioris libri auctor propriæ vereque sit Jesus filius Siraach jerosolymitanus, ut ex cap. penultimo liquet: ad eum insuper prope modum quo epistola ad Hebreos tribuitur quidem divo Paulo, quantumvis Origenes di- vinet (4), eam quoad sensum a divo Paulo fuisse dictatam, et ab alio quoad verborum delectum ornatus fusiusve conscriptam. Cæterum, quicquid ea de re sit, sapientibus discutiendum relinquis; quum solliciti tantummodo simus, ut auctoritates sub con- troversia, quin vel leviter cuiquam

(1) *Sicut tamen Augustinus in sermone de Assumptione ipsius Virginis rationabiliter argumentatur, quod cum corpore sit assunta in celum.* 3 Part., quæst. 27, art. 1.

(2) In Litanis Lauretanis, Disc. ccxxx, n. 8.

(3) Lib. xvii de Civit. Dei, cap. 20.

(4) Apud Euseb. lib. vi Hist., cap. 18.